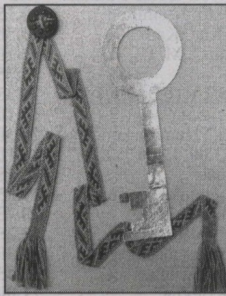
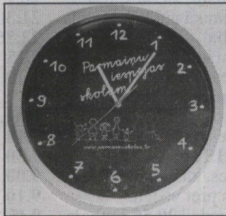

Tagadne starp pagātni un nākotni...

Ir pagājis pusotrs gads, kopš Bērziņu pagastā ir slēgta Upmalas pamatskola, tomēr dzīvība ēkā nav izdzisusi. Programmas "Pārmaiņu iespējas skolām" ietvaros Dagdas novada Bērziņu pagastā darbību uzsāka brīvā laika pavadīšanas centrs "Upmala". Kopš tās dienas centrā notika dažādi pasākumi un nodarbības, uz kurām tika aicināti bērni, jaunieši un pieaugušie.

Atverot bijušās skolas durvis, pirmais iespaids ir mājīgs. Tā vien šķiet, ka nekas nav mainījies — tūlīt atskanēs zvans un bērnu čalas piepildīs gaitenīšus. Pirmā stāva gaitēņa sienu rotā liela kopīga fotogrāfija no skolas pēdējā izlaiduma, arvien savā ierastajā vietā atrodas Valsts prezidenta ģimete, turpat blakus stendā — arī visa Latvijas valsts simbolika. Līdzās — josta, saktiņa un simboliska skolas atslēga. Tikai šajās sienās vairs nekad neatskanēs skolas zvans, kas aicinātu bērnus piepildīt izglītības iestādes gaitenīšus vai klases. Iespaids ir tāds, ka viss šeit kā ledū sastindzis, bet ne nomiris, jo telpām

— senākais eksemplārs datēts ar 1924. gadu. Citos plauktos gul fotoalbumi, skolēnu gala eksāmenu sacerējumi, bērnu zīmējumi, citi vēsturiski materiāli, kas stāsta par Upmalas skolu, kura, kā liecina savāktie dati, darbu sākusi tālajā 1924. gadā. Laika griezumā bērnu skaita ziņā skola bija gan maza, gan liela, gan atkal maza. Bija gadi, kad tajā mācījās salīdzinoši daudz bērnu, piemēram, lieli izlaidumi bija 1971. gadā (15), 1972. gadā (18), 1973. gadā (18), 1974. gadā (17), 1975. gadā (19), 1976. gadā (20). Lejupkritums sākās un turpinājās 80.-90. gados, noslīdot zemāk par desmit izlaidumniekiem gadā. Ir saglabāti divi skolas zvani — senākais no tiem laikam ticis izgatavots tūlīt pēc kara no kāda ieroča čaulītes.

"Mēs nemetām laukā neko interesantu," stāsta Žanna. "Piemēram, ir atrasta liela kaudze senu fotogrāfiju, kuras pamazām sāku apstrādāt, meklēju aculieciniekus, lai varētu konkrēti aprakstīt to, kas redzams šajos attēlos. Kad skolas sienās iedomājāties izveidot novadpētniecības istabu, cerējām uz iedzīvotāju atsaucību, cerējām, ka atnesīs senlietas, bet vēlāk nospriedām, varbūt pat nevajag neko no malas, labāk būtu saglabāt to, kas palicis pēc skolas slēgšanas. Jā, mums ir šeit daži veci gludekļi, vērpijamais ratiņš, Latvijas rublis un vācu reihsmarkas, bet pārsvarā istabā sakopots tikai tas, kas bijis skolas īpašumā un ir tās vēsture."

gastā, savukārt angļu valodas skolotājs tikai šogad iekārtojās darbā un braukā uz Andzeļu pamatskolu. Šodien laukos nav daudz iespēju skolotājiem likt lietā savas profesionālās zināšanas, diemžēl tāda ir mūsdienu realitāte.

Cilvēki, kuri savai skolai atdevuši daudzus mūža gadus, ceņas pasargāt vismaz atmiņas. Ekskursiju pa bijušās skolas telpām Žanna sāka ar novadpētniecības istabas apmeklējumu, kurā iekārtota Valentīnas Roščupkinas neliela gleznu izstāde — bijusi skolas audzēkne tagad apgūst profesiju Rēzeknes mākslas skolā. Tepat ir plaukti ar skolēnu kādreiz lietotajām grāmatām no dziļākas pagātnes

Upmalas skolu slēdzot, mācību līdzekļi tika piedāvāti Ezernieku vidusskolai, kurp aizgāja mācīties Bērziņu pagasta skolēni. Vienīgi skolas datortehnika tika paturēta Upmalas skolā, tostarp nu jau arī vēsturiskais un ekspluatācijā padārgais kopētājs "Canon" — to skolai uzdāvināja bijušais Ministru prezidents Andris Bērziņš, kurš Bērziņu pagastā viesojās 2001. gada 7. decembrī.

Nevar apgalvot, ka skolas slēgšana izraisīja kādas kardinālas pārmaiņas — masveidā tauta no Bērziņu pagasta neizbrauca un pat skaļus protestus nerīkoja. Interesanti, ka skolā nebija iedibināta absolventu vakara tradīcija, līdz ar to bijušajiem audzēkņiem slēgtā skola bija mazāk sāpīgs zaudējums, nekā tad, ja tāda tradīcija būtu. Bet neērtības vecākiem un bērniem radās gan, jo ik rītu jāmostas agrāk, laikus jāsteidzas uz autobusu, lai nekavētu mācības, daudz laika jāpavada ceļā. Bet vissāpīgākais laikam ir nodarbinātības jautājums — ja agrāk skolas ēkā darbs bija vairākiem cilvēkiem, tad tagad šeit strādā tikai divi — centra vadītāja un apkopēja.

Brīvā laika pavadīšanas centra "Upmala" durvis atvērtas faktiski visu nedēļu. Oficiāli pirmiena un svētdiena centra darbā ir brīvdienas, bet svētdien ļaudis nāk uz dievkalpojumiem, jo, pateicoties krāšņu apkurei, visu ziemu šeit ir silti. Vienu klasi ēkas tālākajā stūrī atvēlēja tieši ticīgajiem, kura ir pieticīgi aprīkota, bet kurā par prieku vecāko ļaužu paaudzei svētdienās notiek svētā Mīse. Savukārt pirmdienās centra telpās ir aerobikas nodarbības.

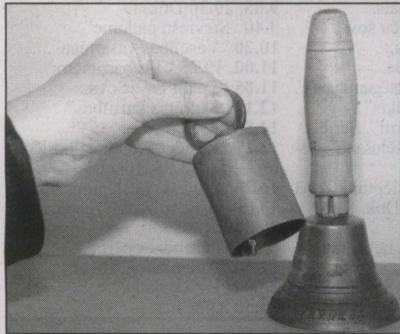

"Brīvo laiku centrā pavadā vietējie iedzīvotāji — bērni un arī pieaugušie," stāsta centra vadītāja Žanna. "Gribu pateikt lielu paldies par finansējumu Dagdas novada pašvaldībai, kura turpina mūs uzturēt. Centrā turpina savu darbu bērnu pieskautes istaba, kuru apmeklē pirmsskolas vecuma bērni un jaunāko klašu skolēni. Ļoti iecienītas ir dažādas galda spēles. No skolas laikiem saglabāties globuss, kas lieti iedērerējis šajā istabā, jo bērniem tas ir ne mazāk interesants par jaunajām un skaistajām spēlēm. Globusu var ieslēgt, tas rotē ap savu asi un krāšņi izgaismots. Trīs reizes

nedēļā skolas pasākumu zālē notiek aerobikas nodarbības, kuras vada Svetlana Brenča, meitenes uz nodarbībām nāk pēcpusdienā. Joprojām pieprasīts ir publiskais internets un datori. Lai kā gaitā kuplāks kļuva rokdarbu pulciņa dalībnieku skaits, šo pulciņu vada Olga Brenča. Tiek apgūta cita tehnika, un pašreiz top ļoti skaisti paklāji par prieku sev un citiem. Šogad, pateicoties sniegotai ziemai, ļoti iecienīta ir slēpošana, kura sniedz ne tikai pozitīvas emocijas un baudu, bet padara mūs veselīgākus. Projekta laikā iegādājoties slēpes, tika padomāts, lai slēpot varētu no liela līdz mazam, proti, pieejamie slēpju zābaki ir no 39 līdz 45 izmēram. Jaunieši ir iecienījuši novusu, tenisu un galda hokeju. Mums ir pat divi jauni tenisa galdi. Centrā ir iespēja sapulcēties sievietēm, kurām dvēselē mīt mīlestība uz dziesmām: skan gan garīga satūra, gan citas bērniem iemīlētās dziesmas. Vārdu sakot, centrs kļuva par aktīvu vietējo ļaužu pulcēšanās vietu."

Brīvā laika pavadīšanas centra komanda 2010. gada 5. maijā nodibināja nevalstisko organizāciju "Nākotnei" ar mērķi radīt labvēlīgus apstākļus ģimenēm ar bērniem, dažādu sociālo grupu bērnu un jauniešu personības attīstībai. Plānots atbalstīt jauniešu iniciatīvas un veicināt viņu līdzdalību sabiedriski nozīmīgajos procesos visos līmeņos.

Juris ROGA
Autora foto

izdevās atrast citu pielietojumu. Par to citu pielietojumu pirmais ziņnesis ir Sorosa fonda dāvinātā sienas pulksteņa tikšķi klusajā gaitenī, kas vispirms liek pacelt galvu augšup un pēc tam skatiens noslīd arī līdz informācijas stendam par skolas telpās realizēto projektu.

No pieciem skolotājiem, kuri ir no vietējo iedzīvotāju pulka, sev darbu atrada daži. Piemēram, centra tagadējā vadītāja Žanna Ļaha ir bijusī sākumskolas skolotāja, kura izglītības iestādē nostrādājusi 24 gadus. Viena cita skolotāja strādā pa-

